

RESUMÉ: LØNFORSKELLE MELLE MÆND OG KVINDER 2007-2011

Lønforskellene mellem kvinder og mænd har i Danmark såvel som rundt i Europa ligget på et vedvarende højt niveau. Men hvordan har disse lønforskellev udviklet sig i de senere år?

RESULTATER

Rapportens væsentligste resultater er følgende:

- I 2011 er bruttolønforskellen på hele arbejdsmarkedet på 13-17 pct., afhængigt af lønbegreb.
- Den korrigerede lønforskel, dvs. den tilbageværende lønforskel – efter at der er taget højde for kvinders og mænds forskellige fordeling på fx uddannelse, erhvervs erfaring, sektor, branche og arbejdsfunktion – er på 4-7 pct.
- Bruttolønforskellene er faldet både på hele arbejdsmarkedet og på sektorniveau i perioden 2007-2011.
- Bruttolønforskellene på hele arbejdsmarkedet er påvirket af konjunkturudviklingen.
- Bruttolønforskellene er samlet set faldet siden 1997. Faldet er mest markant i den offentlige sektor, mens faldet på arbejdsmarkedet som helhed er relativt beskedent.

Bag faldet i bruttolønforskellene i perioden 2007-2011 ligger markante forskydninger i kvindernes favør mht. uddannelseslængde (staten) og erhvervs erfaring (den kommunale/regionale sektor). Forskydningerne mht. uddannelse medvirker samtidig til, at kvindernes placering på arbejdsmarkedet, dvs. deres fordeling på sektorer, brancher og arbejdsfunktioner, i højere grad end tidligere ligner mændenes.

PERSPEKTIVER

Bruttolønforskellen i Danmark ligger på niveau med lønforskellene i EU som helhed samt Sverige og Norge. Det seneste fald i bruttolønforskellen svarer også

til udviklingen i både EU som helhed og Sverige, mens der er større udsving i bruttolønforskellen i Norge.

Over tid er der større udsving i bruttolønforskellen på hele arbejdsmarkedet, end det er tilfældet på sektorniveau. Konjunkturudviklingen bidrager således til forskydninger mellem sektorerne, hvad angår relative lønninger, antal ansatte og kønssammensætning – forskydninger, der påvirker bruttolønforskellene på arbejdsmarkedet som helhed.

Trods faldet i bruttolønforskellen fra 2007 til 2011 er den korrigerede lønforskel i 2011 på niveau med forskellen i 2006. Med andre ord er størrelsen af den del af lønforskellen, der ikke kan tilskrives, at de to køn er forskellige mht. fx uddannelse, erhvervs erfaring og placering på arbejdsmarkedet, uændret i perioden. Betydningen af 'andre kønsforskelle' – herunder dels forskellig aflønning trods ens fordeling på en række målbare forhold som fx uddannelsesniveau, dels kønsforskelle mht. ikke-målbare karakteristika som fx uformelle kvalifikationer som samarbejdsevne og kundeforståelse – er således den samme. Imidlertid steg den korrigerede lønforskel i perioden 1997-2006, dvs. at væksten i, hvor meget af bruttolønforskellen der kan tilskrives 'andre kønsforskelle', er ophørt.

Tidligere var der en forestilling om, at hvis kvinder blev lige så højt uddannet som mænd, ville det bidrage væsentligt til at reducere lønforskellene mellem de to køn. Der er imidlertid fortsat relativt store lønforskelle mellem kvinder og mænd, på trods af at kvinderne for flere år siden har overhalet mændene, når det gælder den gennemsnitlige uddannelseslængde. Resultaterne for de seneste år viser dog, at kvindernes stigende forspring mht. uddannelseslængde er medvirkende til at reducere lønforskellene.

Bidraget fra uddannelseslængde til faldet i bruttolønforskellen fra 2007 til 2011 hænger sammen med, at kvinderne fra år til år får mere uddannelse end mændene. Det kan dog ikke udelukkes, at lønafkastet af et givet

uddannelsesniveau samtidig stiger. Der er behov for yderligere analyser for at undersøge, om en sådan stigning finder sted.

I forhold til den fremtidige udvikling i bruttolønforskellen og betydningen af uddannelse i denne forbindelse tegner der sig to potentielt modsatrettede perspektiver: For det første er lønforskellene mindre blandt de yngre (25-39 år) end blandt de ældre (40-59 år) lønmodtagere, hvilket bl.a. kan tilskrives, at kvinders forspring mht. uddannelseslængde er størst i den yngre aldersgruppe. For det andet er bruttolønforskellene størst blandt lønmodtagere med en forholdsvis høj gennemsnitsløn, nemlig blandt lønmodtagere enten med ledelsesarbejde eller med arbejde, der forudsætter viden på det højeste niveau eller på mellemniveau inden for det pågældende område. Med andre ord finder vi de største bruttolønforskelle mellem kvinder og mænd blandt de mest veluddannede på arbejdsmarkedet. Et springende punkt, i forhold til om bruttolønforskellene fortsat vil reduceres i de kommende år, er derfor bl.a., om kvindernes stigende forspring mht. uddannelse i tilstrækkeligt omfang indebærer, at deres aflønning i forhold til mændene forbedres.

Reduktionen af bruttolønforskellen på hele arbejdsmarkedet si-den 1997 står i kontrast til det hidtidige billede af, at lønforskellene mellem kvinder og mænd vedvarende ligger på et højt niveau – om end faldet er relativt begrænset. Sammenlignelige opgørelser af bruttolønforskellen i perioden 1997-2010 har gjort det muligt i denne rapport at belyse udviklingen på tværs af konjunkturudsving – udsving, der hidtil har gjort det vanskeligt at vurdere udviklingstendenserne.

Resultaterne i denne rapport er især relevante for politikere, embedsmænd, faglige organisationer, interesseorganisationer og forskere, der beskæftiger sig med ligelønsproblematikken.

GRUNDLAG

- Undersøgelsen bygger på registerdata fra Danmarks Statistik

- › Datamaterialet omfatter lønmodtagere på hele arbejdsmarkedet, bortset fra landbrug og fiskeri og private virksomheder med mindre end 10 fuldtidsbeskæftigede
  - › Datamaterialet er afgrænset til ansatte i alderen 25-59 år
  - › Personer med flere ansættelsesforhold i løbet af et år indgår mere end én gang i datamaterialet for det pågældende år
-
- Sammenhængen mellem bruttolønforskellene og de to køns fordeling på bl.a. uddannelse, erhvervs erfaring, sektor, branche og arbejdsfunktion er belyst vha. dekomponeringsanalyse.